

De makers stellen zich voor

Wie maken *Arabesken*? Wat is hun band met Couperus en wat is hun achtergrond? Ze vertellen het hier. Wilt u ook een bijdrage leveren aan *Arabesken*? Neem contact met ons op!

Looi van Kessel

Ik ben voor mijn onderzoek vooral geïnteresseerd in hoe Couperus in zijn literatuur reageert op de veranderende seksuele normen in Nederland en Nederlands-

Indië rond 1900. Nog specifieker: ik onderzoek hoe deze koloniale tendensen doorwerken in Couperus' antieke romans.

Er is veel geschreven over zijn vooruitstrevende weergave van bevrijde vrouwen en homoseksualiteit, maar in deze kritiek blijven Couperus' verschillende literaire werelden vaak gescheiden. Werken uit de oudheid worden bijvoorbeeld vaak geprezen om hun expliciete behandeling van homoseksualiteit, maar houden geen rekening met hoe de wereld van de oudheid doorwerkt in zijn koloniale of psychologische romans. Andere critici bespreken hoe de romans die zich afspelen in Nederlands-Indië inzicht geven in hoe veranderingen in het 19e-eeuwse koloniale beleid ook van invloed zijn op de ervaring van seksualiteit en genderverhoudingen in

Nederland. Maar gaan vervolgens niet na hoe de romans die zich afspelen in de oudheid ook zijn getroffen door datzelfde koloniale beleid.

In mijn onderzoek wil ik die literaire werelden met elkaar verbinden en laten zien hoe de romans van Couperus die zich afspelen in de oudheid op dezelfde manier kunnen worden gelezen als een reactie op de manier waarop het kolonialisme de seksuele en genderverhoudingen in Nederland beïnvloedde.

Lievelingsboek

Hoe kan je kiezen uit die prachtige boeken? Maar als het toch moet. *De berg van licht* heeft altijd een bijzondere betekenis voor me. Het is de eerste roman die ik van Couperus las om mijn docent Nederlands af te kunnen troeven. Die zei dat hij de roman niet uit had kunnen lezen. De liefde is nooit verdwenen.

Over Looi

Looi is universitair docent Literatuurwetenschap en Genderstudies aan de Universiteit Leiden. Naast zijn werkzaamheden als docent is hij redactievoorzitter van *Tijdschrift voor Genderstudies* en sinds 2014 redactielid van *Arabesken*.

Zijn onderzoek richt zich op twintigste-eeuwse Amerikaanse en Nederlandse LHBTQIA+-literatuur. In 2019 promoveerde hij op een proefschrift over de

Amerikaanse auteur James Purdy. Sinds het voltooien van zijn proefschrift hebben zijn onderzoeksinteresses zich langs drie sporen ontwikkeld: gender en seksualiteit in het werk van Louis Couperus, literatuur over de aidsepidemie, en inclusief onderwijs. Looi publiceerde over Couperus onder andere in *Indische Letteren*. Daarnaast geeft hij regelmatig lezingen over thema's als gender en homoseksualiteit in Couperus' romans.

Simon Mulder

Mijn liefde voor Couperus dateert uit mijn studententijd toen ik ook al bezig was met het brengen van literatuur op het podium. Als bevattelijke jongeling heb ik meegeleefd met *Eline Vere*, met de Couperus van de 'Brieven van den nutteloozen toeschouwer', en talloze andere fictieve en minder fictieve Couperuspersonages. Later heb ik me ook gewaagd aan de klassieke romans, de *Boeken der kleine zielen* en de andere delen van het verzameld werk. Wat me daarin vooral opviel? Couperus is een onnavolgbare feuilletonist en schrijver van korte verhalen, uiteraard naast zijn schitterende romans.

Ik maakte voor het eerst kennis met het Genootschap toen ik tijdens het 150ste geboortjaar in 2013 een gedicht van mijn hand over Den Haag mocht voordragen bij de onthulling van een plaquette op het geboortehuis, als runner-up van de gedichtenwedstrijd die rond deze gelegenheid was georganiseerd. Veteraan-redactielid Looi van Kessel vroeg mij in 2018 om toe te treden tot de redactie van *Arabesken*. Dat leidde tot het schrijven van een serie lange artikelen rondom Couperus. Ook het toetreden rond die tijd tot de Amsterdamse leeskring, geleid door Ina Schermer-Vermeer, heeft me geholpen het volledig werk systematisch door te lezen.

Voor aanvang van het Couperusjaar 2023 heeft toenmalig voorzitter Annebeth Simonsz me gevraagd haar vanaf halverwege dat jaar op te volgen – dat was uiteraard een aanbod dat ik niet kon afslaan, en een grote eer en verantwoordelijkheid. Ik zet me al geruime tijd op allerlei manieren in voor het verspreiden van het literaire erfgoed van Couperus, en kan dat nu doen binnen én met hulp van het bestuur van het Genootschap en de redactie van *Arabesken*.

Lievelingsboek

Mijn lievelingsroman is vooral *De berg van licht*, maar *De stille kracht* komt op een zeer nabije tweede plaats. Mijn bewondering voor Couperus, niet alleen op de marathon van de roman maar ook op de sprint van het korte verhaal, spitst zich toe op *De Binocle*, *De oude Trofime*, en allerlei andere korte verhalen en feuilletons die ik op het podium breng.

Oevr Simon

Simon studeerde vergelijkend-historische taalwetenschap in Leiden en wijsbegeerte en klassieke talen in Amsterdam. Na twaalf jaar als leraar klassieke talen in het middelbaar onderwijs werkt hij nu voltijds als voordrachtskunstenaar, schrijver, en artistiek leider van podiumcollectief *Het Feest der Poëzie*. Daarmee maakt hij literaire en muzikale voorstellingen. Samen met Rob van Kan organiseert hij sinds 2019 het *Art Nouveau Festijn* over Den Haag rond 1900. Naast het voorzitterschap van het Genootschap en het redacteurschap van *Arabesken* is hij ook redacteur bij *Armada*, tijdschrift voor wereldliteratuur.

Hij brengt het werk van Couperus op het podium met onder andere de voorstelling 'Van en over Couperus' en een lezing over Couperus' reis door Japan, schrijft essays en maakte podcasts over Couperus. Ter gelegenheid van het 100ste sterfjaar van Couperus (in 2023) verzorgde hij bij uitgeverij HetMoet een heruitgave van Couperus' *Extaze* en bracht hij bij de Papyrus Private Press twee gedichten naar Couperus uit.

Annette Postma

Ik bewonder Couperus' veelzijdigheid, inlevingsvermogen, eigengereidheid en lef. De romans van Couperus spreken me zo aan omdat zijn personages zo menselijk zijn. Ze lijken mensen van vlees en bloed, met herkenbare emoties. Mensen die worstelen met het leven, met hun omgeving en met zichzelf.

Als je je in het werk van Couperus verdiept, ga je je automatisch ook afvragen wat voor persoon hij was. Couperus liet daarover weinig los. Wat ik denk op te maken uit zijn werk, is dat hij buitenstaander was. En dat bedoel ik op een positieve manier. Doordat zijn personages zo menselijk zijn en door zijn buitenstaandersblik, blijft zijn werk voor mij ook zo tijdloos. Ik heb leuk werk als webredacteur, maar bij de gemeentelijke online dienstverlening speelt literatuur geen enkele rol. Als hoofdredacteur van *Arabesken* kan ik mijn vakkennis en liefde voor literatuur en cultuur kwijt.

Lievelingsboek

De stille kracht vind ik zijn beste roman, maar *De berg van licht* heeft de grootste plek in mijn hart. Het is een van de weinige Nederlandse decadentistische romans en Couperus' esthetiserende schrijfstijl past hier fantastisch bij. De roman is een schatkamer van buitenissige woordvondsten. Maar liefst 1758 (!) keer komt een woord voor dat in geen enkel woordenboek te vinden is.

En wat een lef had hij met dit boek. Couperus schreef aan zijn uitgever dat het eerste deel van *De berg van licht* bijna voor de huiskamer geschikt was, maar de rest zeker niet. Couperus' kijk op keizer Heliogabalus kun je revolutionair noemen. Hij zwakte het negatieve beeld van Heliogabalus niet alleen af of nuanceerde het, nee, hij beschreef hem zelfs in lovende termen en portretteert hem op een bijna

verliefde manier. Couperus zag in de jonge keizer een miskende, geniale artiest. Hij wist zelfs nog een medestudent van me te choqueren, begin eenentwintigste eeuw. Niet slecht voor een schrijver die Sylvia Witteman in *de Volkskrant* ooit een 'bespottelijke mooischrijver van geparfumeerd trutnichtenproza' noemde (en die overigens in dezelfde column haar liefde voor Couperus verklaarde).

Over Annette

Annette studeerde moderne Nederlandse letterkunde aan de Universiteit Leiden. Haar doctoraalscriptie ging over *De berg van licht*. De 227 pagina's tellende scriptie met de titel 'Het onbereikbare evenwicht, 'Decadentie' en 'homofilie' in *De berg van licht*', belichtte de roman van allerlei kanten. Ze werkt als content manager (web-redacteur) bij de gemeente Leiden.

Carla Stiekema

Mijn eerste kennismaking met Couperus' werk stamt al uit 1993; *De stille kracht* was toen een van de Grote Lijsters op mijn middelbare school. Het bleek een bijzonder prettige ontmoeting. Toen ik enkele jaren later moderne Nederlandse letterkunde studeerde in Leiden, bleek een ander werk van Couperus nog meer indruk te maken: *Langs lijnen van geleidelijkheid*.

Als redactielid van *Arabesken* kan ik mijn fascinatie voor het negentiende-eeuwse (en vroeg-twintigste-eeuwse) culturele landschap kwijt. Mijn favoriete site is dan ook Delpher, de krantendatabase die de computernerd in mij wakker kust. Ik hoop met elke editie de lezers nieuwsgierig te houden naar de wereld van Couperus.

Lievelingsboek

Het lezen van *Langs lijnen van geleidelijkheid* was, ondanks de dubieuze boodschap ervan, destijds een feest der herkenning, aangezien ik toen al bezig was met onderzoek naar de 'rode freule' Cornélie Huygens. Zij was immers een van de vrouwen die een verdacht sterke gelijkenis vertoonde met Cornélie de Retz van Loo uit *Langs lijnen*. Toch blijft ook *De stille kracht* een mysterieuze aantrekkingskracht op me uitoefenen...

Over Carla

Carla is sinds vorig jaar redactielid bij *Arabesken* en recentelijk is ze toegetreden tot de redactie van *Historica*, het tijdschrift voor gendergeschiedenis. Dit redactiewerk doet ze naast haar werk als taaldocent en -adviseur aan de Hogeschool van Amsterdam, en als freelance tekstschrijver en corrector. Ook werkt ze als buiten-promovenda bij de VU Amsterdam aan een biografie over Cornélie Huygens.

Pim Oxener

In tegenstelling tot de leden van de redactie heb ik geen literaire interesse in Couperus. Mijn connectie is meer historisch – en onder meer door het opmaken van *Arabesken* – typografisch. Mijn eerste contact met Couperus' werk stamt uit

1974 toen ik, samen met mijn in Indië geboren vader, de uitzending van *De stille kracht* op televisie zag. In datzelfde jaar werd *Als ik, bij voorbeeld, de geest van mijn moeder op den rand van mijn bed zag zitten* als Boeken-weekgeschenk uitgegeven. Op deze wijze vestigde zich bij mij het verband tussen Indië en Couperus. Het duurde echter tot begin deze eeuw dat ik daadwerkelijk met Couperus te maken kreeg doordat ik door Gé Vaartjes werd gepolst om een nieuw ontwerp te maken voor het *Nieuwsbulletin* dat door het Genootschap werd uitgegeven. Met het ontwerpen van *Arabesken*, de nieuwe naam van het bulletin, kwam ik in contact met de voor mij onbekende (typografische) conventies van wetenschappelijk publiceren én met het leven van Couperus zoals dat onder meer door Bastet wordt getoond in *De wereld van Louis Couperus*. Ik moet – enigszins tot mijn schande in dit kader – zeggen dat ik meer *over* dan *van* Couperus heb gelezen.

Lievelingsboek

Het mag duidelijk zijn dat ik van Couperus' oeuvre te weinig heb gelezen om hier een voorkeur uit te kunnen spreken. Het is vooral dankzij mijn werk aan de publicaties van het Genootschap dat ik *De naumachie* en *De binocle* heb gelezen. Hierdoor is wel het voornemen gegroeid om meer van hem te gaan lezen.

Over Pim

Pim heeft een achtergrond in vliegtuigbouw, filmvertoning, grafisch ontwerpen en archivistiek. Momenteel werkt hij nog als senior-informatiespecialist aan het veiligstellen van het geheugen van vooral de gemeentelijke overheid. Hij volgde hiervoor opleidingen aan de TU Delft (propedeuse), de Academie voor Beeldende Kunst en de Hogeschool van Amsterdam. Naast *Arabesken* maakte hij voor het Genootschap *Couperus Cahiers* (vanaf nummer V), de *Tijdladder Louis Couperus* en verschillende producten in het kader van het Couperusjaar 2013. Daarnaast werkt hij aan publicaties over de geschiedenis van Boskoop.

U?

We maken dit mooie blad voor u, onze trouwe lezers. We zijn al jaren aangenaam verrast door de niet opdrogende stroom kopij. Soms weet deze automatisch zijn weg naar ons te vinden; vaak nodigen we deskundigen, schrijvers en andere enthousiastelingen uit om een artikel te schrijven. De auteursrichtlijnen voor een artikel in *Arabesken* vindt u op onze website, op louiscouperus.nl/richtlijnen-auteurs-arabesken.

We hebben bovendien ruimte voor een vijfde redactielid. Hebt u een vlotte pen en een grote fascinatie voor Louis Couperus, en wilt u met ons schrijven, redigeren en/of mooi beeld verzorgen? Mail uw motivatie dan naar arabesken@louiscouperus.nl.

Natuurlijk zijn we ook heel blij met uw bijdrage als lezer. Hebt u ideeën of vragen voor de redactie? Neem contact met ons op via arabesken@louiscouperus.nl. ♣

